El Dret a l'alimentació al Sud i al Nord: consciència global i transformació local
Fase 2: Consolidació i sistematització

Projecte d'Educació per a la Justícia Global
ESCOLA RAMON CASAS Curs 2017-2018

Dinamitza:

Desos cooperació i desenvolupament sostenible

CENTRAL PARC

Col·labora:

Ajuntament de Barcelona

Consorci d'Educació de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Què volem?

Contribuir a generar un canvi de valors relacionats amb el **dret a l'alimentació** que ens permeti caminar cap a un model de desenvolupament social, ambiental i econòmic més just i sostenible

Qui ha participat en el projecte?

420 alumnes

28 docents

11 agents culturals i socials

Què hem aconseguit?

Promoure el debat i la reflexió de **420 alumnes** i **28 mestres** al voltant de les conseqüències del nostre model alimentari actual i introduir alternatives per afavorir un model de desenvolupament més just i sostenible

Superem la participació prevista:

- **28 docents** han format part de la dinamització de les activitats fent sensibilització a les aules, mentre que les previsions eren de 24 docents
- Durant el primer any d'implementació, **420 alumnes** d'entre 3 i 12 anys han reflexionat dret a l'alimentació i el model alimentari actual. La previsió era de 430 infants participants d'entre 6 i 12 anys durant els 2 cursos de desenvolupament del projecte
- **11 agents locals** externs que aposten per un consum responsable han col·laborat amb el projecte a través de l'establiment de sinèrgies, accions de sensibilització, difusió i transformació, un agent més del previst durant els 2 cursos d'execució del projecte

Què opina la comunitat educativa?

" La classe i el menjador de l'escola de Nicaragua són molt diferents de les que tenim a la nostra escola "

Alumne de 3r, durant la primera visita de la Kuka a l'escola

" Tant pel tema dels hàbits alimentaris com pel que fa als hàbits de consum, hi hagut canvis puntuals tant en l'alumnat com en les famílies "

Jordi Talens, coordinador del projecte al centre

" Els elements més interessants que hem treballat han sigut la distribució de l'origen dels aliments arreu del món i la pobresa "

Lucía Ponferrada, coordinadora de Cicle Superior

" El que més ha impressionat a l'alumnat del joc de rol és que la pagesia s'emporti tants pocs diners de les vendes "

Mireia Cardona, tallerista de Central Parc dinamitzadora del joc de rol sobre la pagesia amb l'alumnat de Cicle Superior

LA DOCÈNCIA

SETEMBRE - NOVEMBRE

El dia 13 de setembre es duu a terme la primera reunió entre l'entitat i el centre educatiu per tal de realitzar la presentació del projecte. Posteriorment, es consolida la col·laboració amb 3 reunions més entre les dues parts fins a l'acceptació, en què **s'inclou la participació de Cicle Infantil** tot i no estar prevista.

L'equip docent es reuneix en claustre per aprovar la implementació del projecte durant el curs 2017-2018 i s'acorda:

- Treballar amb un grup reduït i que el cap d'estudis s'encarregui de la coordinació de les activitats.
- Continuar amb el nombre d'activitats de presa de consciència global i de transformació local que es van dur a terme durant el curs anterior. Si no és possible, l'entitat es compromet a fer recerca de material gratuït que pugui donar resultats similars.
- Avaluar el projecte a través del personatge de la Kuka, exercint com a fil conductor i vinculant les activitats les Jornades Culturals, que és quan finalment s'inicien.
- Formar-se a través del dossier en format digital i a través del modulatge de les sessions calendaritzades al Pla d'Acció.

El projecte treballa per formar i enfortir les capacitats de l'equip docent, oferint eines i recursos per al seu empoderament en l'aplicació de l'**Educació per a la Justícia Global** a les aules

Què hem après? La vulneració del dret a l'alimentació

- 1.000 milions de persones viuen en pobresa i risc de desnutrició en el món, de les quals el 70% són dones i el 75% són persones productores d'aliments.
- Les dones produeixen el 70% dels aliments que es consumeixen a nivell mundial i només poseeixen l'1% de les terres.
- Existeixen 2.000 milions de persones amb sobrepès, 600 milions amb obesitat
- 1 de cada 7 habitants del planeta passa gana,25.000 persones moren de fam cada dia, 17 per minut.
- Cada any es malbaraten 89 milions de tones de menjar en bon estat a la Unió Europea, dels quals 260.000 tones a Catalunya, la majoria provinents de les llars.

Què més hem après?

- Hem descobert com viu la comunitat rural de San Miguelito (Nicaragua) i la comunitat agrícola del Parc Agrari del Baix Llobregat, indrets llunyans que cultiven aliments de qualitat i garanteixen la disponibilitat de productes per la població.
- Hem conegut l'existència de recursos públics de l'Ajuntament de Barcelona tant a nivell material com de visites per l'alumnat.

LA KUKA

7 FEBRER

La Kuka ve de Nicaragua i es mostra molt sorpresa per la varietat i quantitat de fruites i verdures que s'ha trobat per Barcelona i també al menjador de l'escola en comparació amb el seu país.

La Kuka ensenya a l'alumnat el vídeo "Tierra fértil", rodat a San Miguelito (Nicaragua), on apareix el menjador infantil de l'escola del poble per mostrar que l'alimentació a Nicaragua és diferent que a Catalunya. La Kuka també proposa missions a cada curs.

1a MISSIÓ!

P-3, P-4 i P-5

Descobrir tota la varietat de fruita que tenen a l'escola i quina forma i colors tenen

1r i 2n

Investigar l'origen de les fruites i verdures que els nens i nenes mengen a l'escola

3r i 4t

Esbrinar a través de la cuinera qui proveeix els productes que arriben al menjador escolar

5è i 6è

Investigar la cadena que segueixen els aliments abans d'arribar al plat

La Kuka, una dona agricultora de San Miguelito (Nicaragua), apareix per sorpresa a l'escola. Demana ajuda a l'alumnat per descobrir si les fruites i verdures de l'escola provenen d'un país llunyà com el seu o proper

L'alumnat de Cicle Superior va fer una recerca dels proveïdors que portaven productes com les fruites i les verdures al menjador escolar i els va col·locar en diferents mapes.

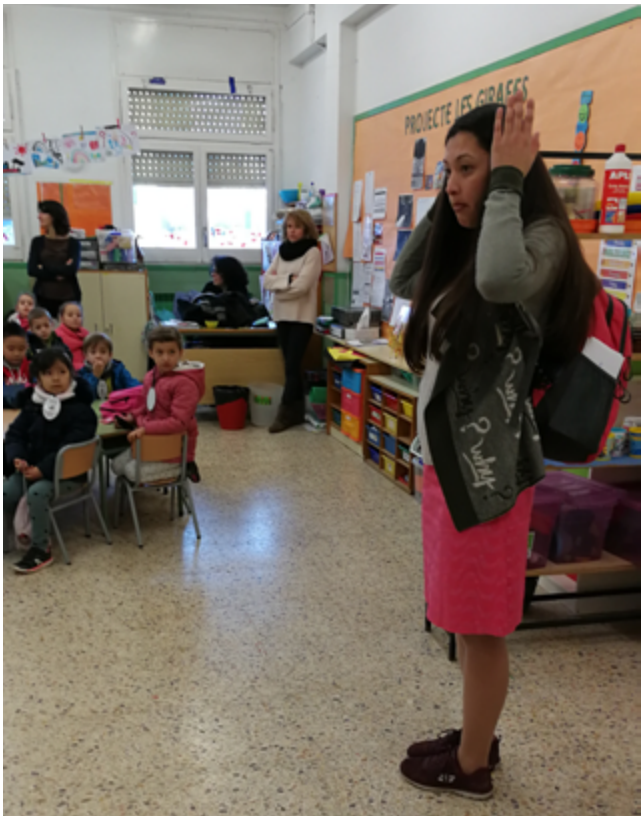

LA KUKA

2 MAIG

La Kuka torna a visitar els nens i nenes de l'escola. Aquesta vegada ve a recollir les investigacions de l'alumnat sobre les fruites i verdures del menjador i n'escull tres perquè els infants busquin nova informació per millorar el mapa.

3 MAIG

Gràcies a l'ajuda de l'alumnat, la Kuka ja coneix l'origen de les fruites i les verdures del menjador. Però, quina contaminació provoquen els viatges que fan els productes? Els infants més grans ho han descobert i li expliquen.

Calcular la petjada ecològica:
investigar la distància des de l'espai productor fins a l'escola i la contaminació que se'n desprèn segons el vehicle

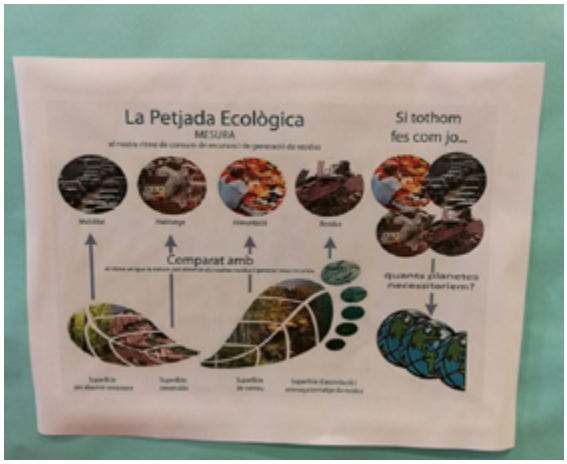

2a MISSIÓ!

P-3, P-4 i P-5

Buscar a casa etiquetes diferents dels productes que han trobat al menjador de l'escola

1r i 2n

Cuinar aliments autòctons per poder explicar a Nicaragua les diferències entre els productes

3r i 4t

Esbrinar com treballa la pagesia i com es cultiven els aliments

5è i 6è

Calcular la petjada ecològica per saber la contaminació que deixa el transport de fruites i verdures

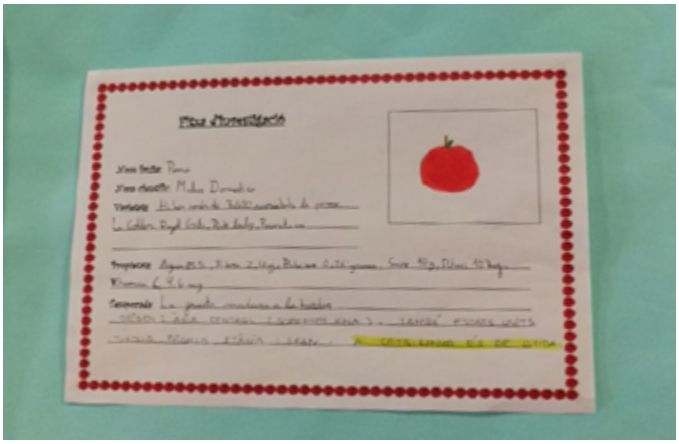

LES JORNADES CULTURALS

Durant tres dies, l'alumnat de tota l'escola ha participat en tallers en què **ha investigat l'origen de les fruites i verdures que arriben al menjador** escolar. Per exemple, els infants d'Infantil han visitat la cuina de l'escola per recollir les etiquetes dels aliments i han estampat alguns exemplars per conèixer les formes i els colors dels productes.

En canvi, les nenes i nens de 5è i 6è s'han centrat en la recerca de l'origen de les fruites i verdures i en les conseqüències ambientals. També han participat en un joc de rol sobre la pagesia per **aprendre sobre els circuits que recorren els productes** de la plantació al consum. Pel que fa als infants de Cicle Mitjà, han après sobre la petjada ecològica a través del conte *Neix una ceba*!, en què l'alumnat havia de **proposar fórmules per reduir la contaminació**.

7-8-9 DE FEBRER

Les Jornades han permès a l'alumnat de tots els cursos complir les missions proposades per la Kuka durant la seva primera visita a l'escola. Gairebé 450 nenes i nens des de P-3 fins a 6è han participat en **tallers per conscienciar-se sobre la necessitat d'una alimentació saludable**. Per exemple, nenes i nens de 1r i 2n han recollit verdures que després han estampat i dibuixat.

QUÈ MÉS HEM FET?

4 MAIG

Els nens i nenes de 1r i 2n han participat en un taller de sucs naturals fets amb ingredients de temporada com la poma i la pastanaga. Amb l'ajuda de la Verònica, han agafat les polpes sobrants i han preparat bombons.

8 MAIG

L'alumnat de 4t ha descobert espais de l'entorn de l'escola que aposten per un consum responsable. Amb l'ajuda de l'Associació Memòria en Moviment, els infants han fet una ruta pels horts comunitaris de Can Batlló i per la Lleialtat Santsenca.

23-24

MAIG

L'alumnat de P-3, P-4 i P-5 ha participat en una activitat de cuina centrada en preparar batuts de superheroïnes i superherois i també bombons naturals. Les nenes i nens ham comptat amb l'ajuda de les xefs Laura i Tània.

QUÈ MÉS HEM FET?

15 MAIG

Les noies i nois de 6è han visitat la cooperativa Central Parc al Parc Agrari del Baix Llobregat per descobrir com treballa la pagesia a través de tallers en què han sembrat llavors de flors i han après a plantar carbasses.

22 MAIG

L'alumnat de 5è també ha visitat el Parc Agrari per sembrar llavors de flors. En el seu cas, els infants han plantat melons i s'han emportat planter d'enciam per cultivar a casa.

ACTIVITATS DE CONSCIÈNCIA GLOBAL

- Visitem la cuina de l'escola i agafem etiquetes dels productes per investigar de quin lloc provenen

- Esbrinem com són les fruites i verdures que mengem a l'escola a través de l'estampació i el dibuix i qüestionem si són de temporada i ecològiques

- Participem en un joc de rol de la pagesia per descobrir el procés que segueixen els aliments des de la collita a la venda i els intermediaris que hi intervenen

- Calculem la petjada ecològica per conèixer la contaminació que deixen els productes fins a arribar a l'escola

- Treballem l'aprofitament d'aliments de temporada a través d'un taller i d'un tast de fruites i verdures

ACTIVITATS DE TRANSFORMACIÓ GLOBAL

- Visitem els horts urbans autogestionats, la Lleialtat Santsenca i altres espais de consum responsable del barri per descobrir d'on vénen els productes que s'hi venen i també conèixer espais que respectin la temporalitat i la proximitat dels productes

- Treballem la cuina de productes de temporada amb tallers d'elaboració de plats artístics i de batuts i bombons naturals per fer molt més divertit el consum de fruites i verdures

- Cultivem verdures al Parc Agrari del Baix Llobregat i descobrim com treballen els pagesos i pageses que cultiven en una zona molt propera a la mateixa escola

CONSOLIDACIÓ DEL PROJECTE

CONTINUEM CREIXENT!

Qui ha format part del projecte des de l'inici a la ciutat de Barcelona?

850 alumnes

68 docents

2.394 veïns i veïnes de Sants-Montjuïc

36 agents de consum responsable

CONTINUEM AVANÇANT!

NOVES ACTIVITATS CURS 2017-18

- Preparació de batuts saludables de superheroïnes i superherois
- Elaboració de plats artístics per fer més divertits la cuina de productes de temporada
- Tast de fruites i verdures de temporada
- Visita a horts urbans autogestionats del barri

ACTIVITATS IMPULSADES EN ELS DARRERS CURSOS

- Visita a la cuina de l'escola per a la recollida d'etiquetes
- Estampació de fruites i verdures
- Joc de rol de la pagesia
- Càlcul de la petjada ecològica
- Visites a espais de consum responsable
- Visita al Parc Agrari del Baix Llobregat per cultivar verudres

Dinamitza:

Desos cooperació i desenvolupament sostenible

CENTRAL PARC

Col·labora:

Ajuntament de Barcelona

Consorci d'Educació de Barcelona
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona